

Українські Вісті

Ціна 60 пф.

UKRAINSKI WISTI • UKRAINIAN NEWS

UKRAINISCHE NACHRICHTEN

ТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Рік XVII. ч. 30 /1456/

Herausgeber: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“
Verlagsort: Neu-Ulm/Donau
Druck: Verlagsgesellschaft „Ukrainki Wisti“. Neu-Ulm/Do., Schließfach 32 — Tel. 77529

Неділя 23. липня 1961 р.

Лаші закордонні представництва:
Америка: Nesenjuk I. 99 Ave. „C“, New York 9, N.Y., U.S.A.
Англія: A. Bondarenko. 78. Kensington Park Road. London. W. 11
Австралія: Krywolap S. Box 1586 M. G. P. O. Adelaide S. Australie
Аргентина: M. Parasuk. Av. I. M. Campos 556 San Andres F. C. G. Mitre. Argentina.
Бельгія: W. Schklar, 14. Rue F. Stevens, Herstal (Liege), Belgien
Голландія: W. Narasymenko Smaragdplein 75 Utrecht (Holland)
Канада: A. Kramar. 36 Delaware Ave., Toronto 4, Ont. Canada
Франція: N. Grouchetzky, 33, rue Roque de Filloil Puteaux, Seine. France K-to: Paris CC 11.087.11

Президент Кеннеді проголосив Тиждень Поневолених Народів

Як педало радіо і вся світова преса, в кінці минулого тижня президент США ДЖОН КЕННЕДІ, на підставі резолюції Конгресу США з 17. липня 1959 року, проголосив третій тиждень липня ц. р. (що почався 16. липня) „ТИЖНЕМ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ“, закликаючи все американське громадянство відзначити в цей тиждень прихильність Америки до визвольних рухів усіх народів уярмлених большевизмом, змагаючи до їхньої свободи й незалежності.

В цій ситуації, яка утворилася в світі, ця прокламація президента Кеннеді, — це подія не абиякої ваги. Особливо коли взяти під увагу, що стільки часу точилася запекла боротьба різної промосковської та пробольшевицької реакції, й різних куплених малоросів та поплентачів також, за ліквідацію закону 86-90. Ця прокламація президента — це програма тієї реакції і програма комуністичної п'ятої колони, що, починаючи з шаленої акції самого Хрущова, так старалася про ліквідацію американської визвольної політики й заміни її концепцією „мирної коєкзистенції“ з московським імперіалізмом. Хоронений і ліквідовуваний закон 86-90 затріюмфував остаточно з прокламацією Дж. КЕННЕДІ, стаючи справжньою надією й маяком для всіх поневоленних націй в їхній боротьбі за свободу.

Сьогодні ця резолюція Конгресу США з 17. липня 1959 р. стає напрямною всієї світової політики в боротьбі проти Москви. Її духові цілком відповідає теперішній напрямок політики НАТО.

П. СІЧИНСЬКИЙ

Подія особливого значення

Багато хто з завмиранням серця чекали липня місяця, тобто наближення ТРЕТЬОГО тижня цього місяця, що два роки тому був поставлений під знак достославної резолюції Конгресу США про Тиждень Поневолених Народів. Двічі проголошував президент Айзенгауер прокламацію встановлення цього Тижня Поневолених Народів в Америці. Чекали, а що ж зробить президент Джон КЕННЕДІ? Завмирання серця було зумовлене тією затятою кампанією за скасування резолюції Конгресу, яку провадили так послідовно й широко (аж до втягнення в неї багатьох професорів і конгресменів американців!) кола російської єдинонеділимської реакції. Ця реакція мала безперечний вплив у високій політичній колах світу, — а ще коли взяти під увагу, що ця реакція підтримувало багато «націоналів», тобто національних ренегатів різних «народів Росії», що мали уособлювати «волю» тих «народів Росії», то хвилювання було тим більшим.

Також хвилювання було зумовлене й тим, що питання ставлення до тієї резолюції Конгресу було причиною кризи в УНРаді, бо навколо цього розгорілася боротьба поміж фракціями, фракції поділилися в справі ставлення до АКВ, який ту резолюцію Конгресу «похерив», тобто зігнорував, «закрив», як той салтиковський самодур колись закривав Америку. Тож від долі тієї резолюції Конгресу (жива вона чи вже вмерла?) залежало — хто виявиться правим, хто має політичну рацію, а зокрема, хто ж мав рацію в цій, такій затяжній, міжфракційній боротьбі, — чи Готова УН-Ради і ВО УНРади, що на тій резолюції зорієнтували свою політичну лінію, а чи «опозиція» проти них. А звідси — вихід з кризи.

Тому чекання передодня знаменної дати 17. липня було надпруженим. Само собою зрозуміло, що головним є питання, яка ж буде політика нового президента США щодо поневоленних націй, а значить і щодо України також. Це мало бути пробним каменем.

І от, — напередодні 17. липня ц. р. президент Джон Кеннеді видав свою прокламацію про Тиждень Поневоленних Народів... При чім, і американське радіо (зокрема «ГОЛОС АМЕРИКИ»

в усіх мовах), і американська преса, а з ними і світове радіо та світова вся преса жирною лінією підкреслили, що своєю прокламацією президент Кеннеді основує на резолюції Конгресу США з 17. липня 1959 року... Зміст тієї резолюції ми дуже добре пам'ятаємо, — там стояло ім'я України та імена всіх поневоленних Москвою народів, і говорилося про їхню свободу.

Чи треба казати, яке це для нас має значення? Чи треба казати, якого фіяська зазнала вся «ліквідаторська» кампанія російської реакції й її прихвостнів, що хотіли штовхнути американську політику на реакційні тори? І чи треба казати й про те, якого конфузу отак зазнала наша рідна, УНРадівська «опозиція», що стільки паперу зіпсувала на осуди й висміювання провідних діячів УНРади саме в питанні ставлення до резолюції Конгресу США, вважаючи її за фікцію.

Не важним сьогодні є, чи в своїй прокламації президент Джон Кеннеді знову перераховує чи ні імена поневоленних націй, формально згадує чи ні Україну, а важним є, що він своєю прокламацією основує на резолюції Конгресу, де говориться про Україну й ніхто того ніякими, навіть рідними малоросійськими, сокирами не вирубає. Важним є, що ідея звільнення підмосковських уярмлених народів, в тім (а може й насамперед!) України, набула широкого звучання, і то з трибуни ОН. І важним є, що сьогодні НАТО, висуваючи концепцію свободи поневоленним большевиками народам, безсумніву включає в цей реєстр Україну також.

Важним є найбільшою мірою той факт, що це дух резолюції Конгресу США з 17. липня 1959 р. сьогодні стає політичним прапором в НАТО, а це знаємо з преси про ставлення ідеї свободи для уярмлених націй в основу рішучої політики НАТО проти комуністичної московської агресії, у відповідь на Хрущовський зухвалий плян відносно Берліну.

Отже — дух резолюції Конгресу США з 17. липня 1959 р. увійшов у дію, чого й треба було сподіватися кожному хто має одверті очі й тверезу голову та здатність до мислення. Бо це є єдиний реальний шлях боротьби проти москов-

ської комуністичної експансії. НАТО під проводом Америки стало на цей шлях, і в цім запорука рішучого зламу в боротьбі двох світів. І думаємо, що в цім і запорука свободи для нашого народу також.

Не важним є, чим закінчиться формально криза в УНРаді. Це дрібниця. В засаді вона вже скінчилася ідейною поразкою речників політики достосування до «приватної» промосковської концепції збереження єдності російської імперії.

Натомість важним є, що непримиренна самостійницька тенденція української політичної боротьби і боротьби інших національних еміграцій, як виявлення рішучої волі нашого народу та всіх уярмлених народів в ССРСР до самостійності й до ліквідації червоної комуністичної імперії, дістала велике скріплення.

Думаємо, що під цим кутом, в обличчі цього факту, мусить бути багато чого перебудовано.

Отак точно, як перебудовується ідея сьогодні російська еміграція в Америці.

Недавно ми писали, шукаючи причини появи в «НОВОМ РУССКОМ СЛОВО» ревізіоністичних (супроти російсь-

кої реакції) статей типу статей ПЕТРОВА-СКИТАЛЬЦЯ, — що це є зміна курсу та що корінь цієї зміни курсу лежить в сфері високої американської політики, в якихось процесах, що там відбуваються під офіційною кригою сповідної мирної коєкзистенції з московською камарілєю.

Наше припущення підтвердилося блискуче. Підтвердилося якраз оцією прокламацією президента Кеннеді про Тиждень Поневоленних Народів та зорієнтованням цілого НАТО на цей політичний курс.

Вся світова преса, а особливо німецька, пише, що — проголошення президентом США Джоном Кеннеді Тижня Поневоленних Народів набуває сьогодні особливого значення. Для всіх, і для німців теж. З цілої низки важливих пригич.

Для російської еміграції теж.

Для нас теж. З ще більшої низки причин.

Думаємо, що в наших державних мужів мусить вистачити розуміння ваги того, що відбувається, й врівняти якнайрішучіше політичний курс ДЦ по тій лінії, яка виявилася цілком правильною.

ПРОЖЕКТОР

ЛЯПАС?

Так вийшло. Як і завжди виходить так, що кожна програма в грі за нешляхотні цілі виглядає як ляпас.

Всі знають, як то російська єдинонеділимська еміграція в США боролася проти закону 86-90, за його скасування. І як опліч з нею боролися різні малороси й ренегати за те саме.

Що лише чорносотенці й ренегати — їхні квіслінги — могли боротися проти закону 86-90, проти його великої шляхотної ідеї свободи уярмленим, це хіба не зрозуміло? І тяжко припустити, щоб нормальні люди боролися проти такої ідеї й проти закону демократичної держави, що ставить цю ідею на прапорі її великого народу. Та ще трудніше припустити, щоб до такої боротьби удалися сини народів поневоленних. А отже — це факт. Був і є, на жаль. Боротьбу російської еміграції (яка виправдана бо-дай донкіхотською ідеєю фікса, ідеєю збереження єдиної й неподільної Росій-

ської імперії) супроводила така ж боротьба синів... топак «синів»... поневоленних народів, різних «дікіх» і свійських малоросів ріжнонаціональних, за збереження ярма для своїх народів (яку нічим і ніколи не можна виправдати, хіба що плебейськими шлунковими інтересами, а чи ментальністю вічного раба, якщо цим взагалі можна щось виправдати).

Як знаємо, акцію «похерювання» закону 86-90 було розгорнуто на високу скало, втягнувши в неї навіть цілу низку американських професорів, здебільша російського та «малоросійського» походження (під «малоросійським» розуміємо те, що розумів В. І. ГРИШКО, пишучи про ріжнонаціональних поплентачів «старшого брата», тобто «братів менших»). Також було втягнуто ряд американських конгресменів.

Апель про скасування закону 86-90 (Закінчення на 4-й сторінці)

Листи з Австралії

Під австралійським сонцем

Вас. ОНУФРІЄНКО

Де згода в Сідней...

Каже приказка, що курчат рахують восени. Виходячи з цієї мудрости, повідомлення про згоду в нашому уенрадівському середовищі в Сідней може здаватися передчасним, вірніше, не саме повідомлення, а віра в те, що добре започатковане діло розвиватиметься в тому дусі, в якому почалося. Мир між близькими людьми, що раптово за щось посперечалися, — річ не така легка. Я не майстер парадоксів, але думаю, що чим ближчі люди, тим тяжче їх помирить, якщо вони за щось посперечуються. На що думаю мене наштукують численні життєві випадки: суперечки між рідними, приятелями, партійними групами, церковними організаціями тощо. Нехай психологи шукають пояснення цьому явищеві, бо думаю, що це виключно їхня ділянка, а я повідомлю про те, що в Сіднейському товаристві сприяння УНРаді знову мир і згода. Не так давно відбулися річні збори. В зборах узяли участь усі ті члени Товариства, що були років півтора тому відійшли від нього. Обрано управу, кажуть деякі люди, одну з найсильніших управ між громадськими організаціями в Сідней. Кілька днів тому відбулося перше засідання управи; пройшло воно в згоді, питання було обговорено й вирішено по-діловому, засідання тяглося недовго. Словом, поорано й посаїно добре, тепер лише треба цю згоду плекати та пізніше пожнати з неї плоди...

10. червня в Мелборні відбувся з'їзд делегатів товариств сприяння УНРаді. Вірилося мені, що цей з'їзд також пройде в атмосфері порозуміння між членами товариств сприяння УНРаді, бо ми з Сідней їхали на з'їзд не лише із пропозицією взятися нарешті за розум, а й з прикладом того, чого можна досягти, поставивши політичний розум вище справ другорядних.

Я був і далі е тієї думки, що всякі центральні не зможуть ніколи нічого зробити, коли не буде праці на місцях, у дрібніших і найдрібніших організаційних клітинах. Навіть якщо управа централі буде складатися з чудотворців (а їх між нами немає), а на місцях люди будуть сваритися між собою, або, що, мабуть, ще гірше — по-ведмежово спати в берлогах, — вся праця політичної еміграції зведеться до засідань кількох людей, які будуть сушити голви над тим, що було б, коли було б...
Тому я думаю, що покладаючи великих надій на те, що крайова управа Товариств буде витягати нагору того вола, до якого мусіли б упрягтися всі прихильники УНРаді в Австралії, не можна. Я мав щастя чи нещастя бути членом

волення були їхньою ціллю! Під цим оглядом наша майбутня керівна верства заповідається дуже сумно: «Вкрали тридцять карбованців — втік би за границю»... як у Руданського про того хакла, який би це зробив, бувши царем, Прийдеться, мабуть, «позичити» політиків в Англії (лише не лейбористів) за рекомендацією — «Черчіля». Ну бувайте! Пишіть. Стиску руку. Ваш відданий Мосендз. P. S. За турботи про мене щиро дякую.

В цьому листі Леонід Маркович порушив надзвичайно багато тем, висловивши до всіх його ставлення. Останнє він виявляє відверто, гостро критикуючи діючих осіб чи цілих груп. Все то викликалося обставинами, в яких покійний перебував. Він, перебуваючи в санаторії, одержуючи переважати інформації, розпоряджав часом все передумати. З своїм талантом він все викладав на папері, не зважаючи на будь-які образи окремих осіб чи цілих груп. Можливо в чому через хворобу він переборщував, але все писав щиро, як відчував. На все він давав образне порівняння. Режими Муссоліні й Гітлера він засуджував за корупцію, але дуже не любив і лейбористів, під терміном яких треба було розуміти соціалістів всіх відтінків. Для різних відносин він підбирав образні характеристики. Загальною ціллю цей лист цікавий, бо в ньому окремій особи постають живими.

(Далі буде)

Складайте на Пресовий фонд „УВ“!

3 НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН у США

ДОПОВІДЬ П. В. ОДАРЧЕНКА:

„Володимир Винниченко й українська студентська молодь 20-х років“

15. квітня 1961 р. відбулося засідання Комісії для Охорони Спащини Володимира Винниченка при УВАН у США. На засіданні головував голова Комісії Г. О. Костюк.

П. В. Одарченко, на підставі власних споминів і спостережень, розповів про ставлення української молоді 20-х років до Винниченка, як політичного діяча, письменника та публіциста.

Студенти тих часів шанували Володимира Винниченка, як колишнього першого прем'єр-міністра Української Народної Республіки. Про суперечки між Винниченком та іншими видатними політичними діячами України студенти майже нічого не знали.

Винниченко-письменник був дуже популярний серед тодішньої студентської молоді. Твори Винниченка захоплювали читачів яскравими образами, широким розмахом, сюжетністю, цікавою проблематикою та динамізмом. Деякі драматичні твори Винниченка, як «Базар» та інші, ставилися на сцені місце-

ДОПОВІДЬ ПРОФ. ЗІНОВІЯ ЛИСЬКА:

„Українська народня пісня. Музикологічні проблеми“

29. квітня 1961 р. відбулося наукове засідання Мистецької Кураторії УВАН у США з доповіддю проф. Зіновія Лиська «Українська народня пісня. Музикологічні проблеми».

Доповідач ознайомив аудиторію з своїм готовим у рукопису «Кодексом українських народніх мелодій», що включає 11 000 пісень та їх варіантів. Це — повний збірник музично-фольклорних записів, опублікованих за останні 180 років на Україні і поза нею, від часу коли взагалі такі записи почалися і до сьогодні. Ці нотні матеріали з мало доступних і вичерпаних сьогодні видань передалі тепер автором і усистематизовані за модерними науковими вимогами і, якби пощастило видати їх друком, стали б імпозантним показом української народньої музичної культури перед світом.

При цьому проф. Лисько обговорив деякі музикологічні проблеми, що виникають при аналізі і навіть при самих записах народніх мелодій, та подав історичний огляд того, як ці проблеми розв'язувалися такими дослідниками, як П. Сокальський, П. Бажанський, К. Квітка, Ф. Колесса та інші. Головно йдеться про музично-метрич-

вими студентськими драматичними гуртками.

Студенти також цікавилися критичними статтями про Винниченка. Одна з них — стаття І. Франка, опублікована в «Літературно-науковому віснику» 1907 року, була широко відома студентам. Особливо популярна була одна фраза з цієї статті, де Франко виділяв Винниченка з-поміж інших письменників, відзначаючи його темпераментність та силу його таланту.

Найбільшим успіхом серед студентів користувався роман «Соняшна машина», розкритикований офіційною критикою. Великий вплив на молодь мали дві статті Винниченка, опубліковані в Парижі: «Лист дрібного буржуа» (гостре спростовання офіційної совєтської критики на «Соняшну машину») та «Відкритий лист до М. Горького», в якому Винниченко гостро засудив великодержавний московський шовінізм Горького, що виявився в його забороні видати в українському перекладі його твори. Н. Н.

ний аспект пісень, тобто про їхній тактовий поділ і вартість нот; далі — про транспозицію до зручних тональностей, про користування різними діякрітичними знаками для невиразних інтервалів (чвертьтонів), для варіантів, тощо. Найважливішу проблему становить систематизація, порядок чергування пісень у збірниках.

Цю справу започаткував фінляндський музиколог Ільмарі Крон, що порядкував мелодії на підставі музичних форм і каденцій окремих уривків і що видав таким чином на початку ХХ ст. у Гельсінкі кодекс фінляндських народніх пісень. Згодом цю систему трохи змодифікував угорський композитор і музиколог Беля Барток у своїх виданих румунських і угорських народніх пісень.

З українських учених до цих принципів долучився Ф. Колесса у своїх останніх працях (наприклад, «Українські народні пісні з галицької Лемківщини»), але допустив ще дальші модифікації, згідні з його висновками про структуру українських народніх пісень.

Ідею Крона-Бартока-Колесси прийняв для свого кодексу і проф. З. Лисько, проте ще з дальшими відмінностями, зумовленими особливостями української пісенности. У нього остаточно мелодії групуються за музичними формами, деталізованими до найменших подробиць, а в рамках кожної форми за каденціями головними, а в разі потреби, і побічними. Така система дає ту користь, що автоматично зводить до купи варіанти пісень і взагалі споріднені мелодії, а це уможливило також досліди над музичною діалектологією.

Доповідач додав до свого кодексу вісім детальних покажчиків (індексів), між ними покажчик в абетковому порядкові пісенних текстів, що уможливило знайти потрібну пісню, коли відомі тільки її початкові слова. Інший покажчик точним переліком усіх джерел, звідки зачерпнуто нотні матеріали кодексу. Ще інший подає географічне походження пісень, з точним зазначенням повіту і села. Дальший «Покажчик жанрів» групує «Колядки», «Чумацькі», «Думи» і т. д. «Покажчик мелодичний» порядкує детально мелодичні прикмети пісень. «Покажчик ритмічний» робить те саме з їхньою ритмічною сторінкою. Врешті є «Покажчик музичних форм». Всі ці покажчики-індекси є вже самі собою важливим джерелом для всебічного пізнання народньої пісенности, а крім того, вони значно полегшають працю майбутнім дослідникам і допоможуть їм не згубитися у багаточисному фонді українських народніх мелодій.

Після доповідей відбувся жвавий обмін думок і доповідачеві поставлено ряд запитань. Зокрема виступали: проф. Д. Горняк-Вич, який головував на засіданні, Д. Гумєна, професора І. Замша, В. Міяко-Вський і О. Музиченко, о. Григорій Павловський і д-р Л. Чикаленко. Н. Н.

Вас. ОНУФРІЄНКО

